

Verksamhetsberättelse 2025

Sörmlands museum

Januari 2025

REGION
SÖRMLAND

Innehållsförteckning

1	Uppföljning av mål, indikatorer och handlingsplaner	3
1.1	Nämndens mål: Nämnden har en jämlik, tillgänglig, kvalitativ och effektiv kulturverksamhet...	3
1.1.1	Verksamhetens mål: Sörmlands museum arbetar för ett jämlikt, kvalitativt och tillgängligt kulturutbud i Sörmland där individen ges möjlighet till lärande, upplevelse och eget skapande samt engageras till deltagande i samhällslivet	4
1.1.2	Verksamhetens mål: Sörmlands museum arbetar för en tillgänglig utställningsverksamhet i hela Sörmland där individen ges möjlighet till upplevelse, lärande och interaktion.....	13
1.2	Nämndens mål: Nämnden arbetar hälsofrämjande och förebyggande	17
1.2.1	Verksamhetens mål: Sörmlands museum bidrar till en god livsmiljö som engagerar till deltagande i samhällslivet.....	17
1.3	Nämndens mål: Nämnden är en attraktiv arbetsgivare med en hållbar kompetensförsörjning ...	19
1.3.1	Verksamhetens mål: Sörmlands museum präglas av ett engagerat ledar- och medarbetarskap och säkerställer ett systematiskt arbetssätt.	19
1.4	Nämndens mål: Nämnden arbetar klimatsmart	19
1.4.1	Verksamhetens mål: Sörmlands museum tillämpar ett cirkulärt förhållningssätt i verksamhet och produktion och gör medvetna och hållbara val.	20
1.5	Nämndens mål: Nämnden har en god finansiell hushållning	22
1.5.1	Verksamhetens mål: Verksamheten arbetar för att behålla en stabil och långsiktig ekonomisk utveckling ..	23
1.6	Indikatorer	24
1.7	Antal anställda.....	25

Bilagor

Bilaga 1: Förmögenhetsskada arbetsskada och tillbud 2025

1 Uppföljning av mål, indikatorer och handlingsplaner

1.1 Nämndens mål: Nämnden har en jämlik, tillgänglig, kvalitativ och effektiv kulturverksamhet

 Går enligt plan

Sörmlands museum har intensifierat arbetet gentemot **barn och unga**, genom ett påbörjat strategiskt arbete kring Barnkonventionen, och utvecklande av utbudet gentemot skolorna. Sörmlands Sparbank har finansierat busstransporter för skolklasser läsåret 2024-2025, en viktig del av utvecklingsarbetet. Barnkultursamarbetet *Kurioso*, tillsammans med länets alla kommuner genomfördes under hösten. Museet fortsätter att genomföra program för barn och unga på deras fritid. Utveckling av lekmiljön inkluderat fysisk aktivitet i museiparken är i slutfasen. Avvikelse: *Barnen på Nynäs* har hållit stängt under 2025.

Samlingarna är tillgängliga via *Berättande magasin*. Museets samling av föremål från NK:s verkstäder har kurerats i samband med den nya permanenta utställningen.

Inom **program och kursverksamheten** har aktiviteter för bildning, lärande och nöje genomförts på olika platser i hela Sörmland samt digitalt. Som *Kulturkvällar*, *Familjesöndagar* för barn med sina vuxna samt kurser och aktiviteter i verkstäderna. *Julmarknaden* lockar nya publikgrupper. Kurser i slöjd och byggnadsvård har ett tydligt hållbarhets- och miljöfokus. Museet har samarbetat med Eskilstuna folkhögskola kring två läsårskurser i *Byggnadsvård och hållbart byggande*. *Studielådor* på olika teman erbjuds gratis till skolor.

Digitisering av museets samlingar och arbete med att utveckla sökbarhet och tillgänglighet på nätet pågår. Produktion av filmer och berättelser som en del i utställningarnas liksom i digitala kanaler. Avvikelse: Byte av plattform för regionens hemsidor har påbörjats och museet utvecklar den egna hemsidan. Då arbetet är prioriterat har annat fått väljas bort eller skjutas på framtiden.

Samlingsförvaltning pågår och restvärdesräddningsarbetet har drivits vidare genom färdigställandet av en lista över prioriterade samlingar samt praktiska krisövningar.

Immateriellt kulturarv inom slöjd och hantverk sprids främst genom en rad vandringsutställningar. Avvikelse: utställningarna är mycket populära och har nått över 30 000 personer.

Forskning och research. Samarbete med Göteborgs universitet finns inom ramen för projekten *Vårda och visa hällristningar*. Ett grundforskningsarbete kring möbeltillverkare i Sörmland är klart och presenteras i boken *Sörmländska möbeltillverkare 1850-1950*. 2024 startade forskning och fördjupning i ett utställningsprojekt om Maria Pavlovna, svensk prinsessa, rysk storfurstinna samt hertiginna av Sörmland.

Stora historiepriset tilldelades Dag Blanck, professor i nordamerikastudier vid Uppsala universitet.

Kommundialoger fortsätter. Bland annat genom utomhusutställningen *Bilder som berättar*. Avtalet med Nyköpings kommun uppdaterades under året.

Besöksmålet Sörmlands museum i Nyköping genomförde under året en bred verksamhet. I den totala besöksupplevelsen på ett museum utgör restaurang och butik viktiga delar. Butikens sortiment utvecklas löpande. Restaurangen har sedan starten utgått från regionala råvaror efter säsong. Från 2025 drivs restaurangen i Regionsservice regi. Ett arbete med att utvidga konferensverksamheten har påbörjats.

Besökstal: Tapp på ca 25 000 i förhållande till målsättning att hänföra främst till stängt Nynäs. Ungefär samma antal aktiviteter mellan åren, liten ökning av totala antalet deltagare men **26% högre deltagande bland barn och unga**. Några förklaringar är Minicon, föredrag med SVT, skolprogram, visning Åkrokstorget mm.

Arbetet med att erbjuda **en tillgänglig utställningsverksamhet i hela Sörmland där individen ges möjlighet upplevelse, lärande och interaktion** går och har gått enligt plan.

Några av årets tillfälliga utställningar i museihuset har varit:

- *Ebba von Eckerman Handvävt mode från Sörmland till Amerika.*
- *När kriget kom nära - Sörmland under andra världskriget*
- *Toleransprojektet - Ungas röster om demokrati, identitet och mänskliga rättigheter*
- *Trådar och tankar - 50 år av brickvävning med Sonja Berlin*
- *Inget är längesen - Tore Berger i urval av måleri och andra verksamheter*
- *NK:s möbler - en permanent mindre variant av tidigare utställning.*

Satsningen på **MARIA PAVLOVNA, svensk prinsessa - Hertiginna av Södermanland - Rysk storfurstinna och Parisisk modeentreprenör** pågår enligt plan och öppnar i oktober 2026.

Utställningar i länet:

- Museets basutställning utomhus *Historien i Sörmland* visas på 13 platser.
- *Livet på heden*, museet i Malmahed.
- Minnesutställningar, erbjuds äldreboenden gratis.
- *Trygga vikar och farliga grund*. Koordinaten i Oxelösund.
- Vandringsutställningar.
- **Avvikelse:** *Fyll skafferiet*, om mathantverk och *Hållbara hus* om hållbart byggande samt *Barnen på Nynäs* har i stort sett varit stängda på grund av Nynäs slott hållits stängt under 2025 års sommarsäsong.

1.1.1 Verksamhetens mål: Sörmlands museum arbetar för ett jämlikt, kvalitativt och tillgängligt kulturutbud i Sörmland där individen ges möjlighet till lärande, upplevelse och eget skapande samt engageras till deltagande i samhällslivet

 Går enligt plan

Sörmlands museum har intensifierat arbetet gentemot **barn och unga**. Dels genom ett påbörjat strategiskt arbete kring Barnkonventionen, dels genom det strategiska arbetet för att utveckla utbudet gentemot skolorna. Samarbetet med Sörmlands Sparbank som finansierat busstransporter för skolklasser läsåret 2024-2025 är en viktig del av utvecklingsarbetet. Barnkultursamarbetet *Kurioso*, tillsammans med länets alla kommuner genomfördes under hösten. En rad konstnärer engagerades för seminarier, workshops och utställningar tillsammans med barn och unga. Museet har fortsatt genomfört program för barn och unga på deras fritid. Utveckling av lekmiljön för ett starkare barnperspektiv inkluderat fysisk aktivitet i museiparken är slutfasen. Avvikelse: *Barnen på Nynäs* har hållit stängt under 2025.

Samlingarna är tillgängliga via *Berättande magasin*. Museets samling av föremål från NK:s verkstäder har kurerats i samband med den nya permanenta utställningen. I studierummet med bibliotek kan besökare studera samlingarna från både museet och Nyköpings kommun. I databasen Sofie finns föremål och fotografier tillgängliga för allmänheten via olika digitala kanaler.

Program och kursverksamheten har genomfört aktiviteter för bildning, lärande och nöje. Som

Kulturkvällar, Familjesöndagar för barn med sina vuxna samt kurser och aktiviteter i verkstäderna. *Julmarknaden* lockar nya publikgrupper. Kurser i slöjd och byggnadsvård har ett tydligt hållbarhets- och miljöfokus. Museet har samarbetat med Eskilstuna folkhögskola kring två läsårskurser i *Byggnadsvård och hållbart byggande. Studielådor* på olika teman erbjuds gratis till skolor.

Digitisering av museets samlingar, liksom arbetet med att utveckla sökbarhet och nåbarhet på nätet pågår. Produktion och publikation av filmer och berättelser som en del i utställningarnas liksom i digitala kanaler. Avvikelse: Byte av plattform för regionens hemsidor har påbörjats och museet ser över den egna hemsidan. Då arbetet är prioriterat har annat fått väljas bort eller skjutas på framtiden.

Samlingsförvaltning sker löpande under året med fokus på att upprätthålla samlingarnas säkerhet. Restvärdesräddningsarbetet har drivits vidare, bland annat genom färdigställandet av en lista över prioriterade samlingar samt praktiska krisövningar. Museet har samlat in berättelser/material från tidsvittnen vid andra världskriget från hela Sörmland.

Immateriellt kulturarv inom slöjd och hantverk sprids främst genom en rad vandringsutställningar. Avvikelse: utställningarna är mycket populära och har nått över 30 000 personer.

Forskning och research genomförs systematisk inför projekt och utställningar. Samarbete med Göteborgs universitet finns inom ramen för projekten *Vårda och visa hällristningar*. Ett grundforskningsarbete av Fil dr Sigrid Eklund Nyström kring möbeltillverkare i Sörmland är klart och presenteras i boken *Sörmländska möbeltillverkare 1850-1950*. 2024 startade forskning och fördjupning i ett utställningsprojekt om Maria Pavlovna, svensk prinsessa, rysk storfurstinna samt hertiginna av Sörmland.

Stora historiepriset tilldelades Dag Blanck, professor i nordamerikastudier vid Uppsala universitet.

Kommundialoger fortsätter. Bland annat genom utomhusutställningen *Bilder som berättar*. Avtalet med Nyköpings kommun är uppdaterat sedan hösten 2025.

Besöksmålet Sörmlands museum i Nyköping genomförde under året en bred verksamhet. I den totala besöksupplevelsen på ett museum utgör restaurang och butik viktiga delar. Butikens sortiment utvecklas löpande med nya produkter formgivna av regionala slöjdare samt produkter kopplade till aktuella utställningar. Ett arbete med att utvidga konferensverksamheten har påbörjats. Restaurangen har sedan starten utgått från regionala råvaror efter säsong. Från 2025 drivs restaurangen i Regionservice regi.

Besökstal: Tapp på ca 25 000 i förhållande till målsättning att hänföra främst till stängt Nynäs. Ungefär samma antal aktiviteter mellan åren, liten ökning av totala antalet deltagare men **26% högre deltagande bland barn och unga!** Några förklaringar är Minicon, föredrag med SVT, skolprogram, visning Åkrokstorget mm.

Handlingsplaner

Status och kommentar	
Barn och ungas rätt till kultur <i>I de nationella kulturpolitiska målen ska barn och ungas rätt till kultur särskilt uppmärksammas. Museets skolprojekt som startade 2024 och fortsätter 2025 är en direkt konsekvens av detta. Projektet omfattar en genomlysning av museets skolprogram, utbud och nyttjande med målet att fler skolor bokar programmen och därmed fler elever nås. Ett av delprojekten är en skolpilot som startade Under 2024 inleds en pilot där museet och Sörmlands Sparbank samarbetar för att erbjuda transport för skolorna i flera kommuner till och från museets skolprogram i museihuset. Piloten fortsätter under 2025 och kommer därefter att utvärderas.</i> <i>Museet har utställningar som vänder sig primärt till barn och unga: "Barnen på Nynäs", som sommaren 2025 håller stängt, och "Vara Barn" i museibygnaden. Utveckling av lekmiljön i museiparken pågår. Skolloven och Familjesöndagar är delar av den ordinarie verksamheten och riktar sig till ungdomar och barn tillsammans med sina vuxna. En av museets pedagoger är Barnrättspilot med särskilt ansvar att bevaka att museet värnar om barn och ungas rätt till kultur.</i> <i>Kurioso är en återkommande barnkonstfestival där barn och unga är medskapare till aktiviteter och får ta del av fler konstupplevelser i sin närmiljö.</i> Startdatum 2025-01-01 Slutdatum 2025-12-31	 Under 2025 fortsatte det strategiska arbetet för att utveckla utbudet för att fler skolor ska boka program och fler elever nås. Ett delprojekt är samarbetet med Sörmlands Sparbank som finansierat busstransporter läsåret 2024-2025 där alla 6:e klassare i fem kommuner besöker museet. Projektet är slutfört och en fortsättning under 2026 är under diskussion. I utställningarna <i>När kriget kom nära</i> och <i>Toleransprojektet</i> genomfördes ett ambitiöst skolprogram för främst 8:e-klassare. Barnkultursamarbetet <i>Kurioso</i>, med länets alla kommuner genomfördes under hösten. En rad konstnärer engagerades för seminarier, workshops och utställningar tillsammans med barn och unga. Museet har även genomfört program för barn och unga på deras fritid. <i>Familjesöndagarna</i> är ett återkommande program för yngre barn med sina vuxna. Museet har flera utställningar som vänder sig primärt till barn och unga: <i>Barnen på Nynäs</i> på Nynäs har dock hållit stängt under 2025, utställningen <i>Vara barn</i> i museibygnaden är fortsatt populär bland barnfamiljer. Utveckling av lekmiljön i museiparken är slutfasen. En av museets pedagoger utvecklar kunskapen internt om Barnkonventionen och barns rättigheter genom särskilda insatser under året.

Status och kommentar

Tillgängliga samlingar

Samlingarna har en central roll i museets förmedlande verksamhet och görs tillgängliga på olika sätt.

I museets Berättande magasin har museet satt samman föremål, fotografier och arkivhandlingar för att gestalta den sörmländska historien på ett pedagogiskt sätt.

Människor från olika tider, platser, sociala klasser och etniska tillhörigheter träder fram. Magasinen är synliga bakom glasade väggar, besökare kan följa med in på visningar, i digitala stationer kan besökare kan botanisera på egen hand och fördjupa sig inom olika områden. Under 2025 görs utvecklingsarbete kring bevarande, innehåll och presentationer, både analogt och digitalt. Den största, utifrån synliga förändringen ska ske vid hörnet mot utställningssal 4. Genom nya visningar och nya program ska Berättande magasinens potential utnyttjas så att samlingarna kan bli ännu mer tillgängliga.

I studierummet med bibliotek finns möjlighet att studera Sörmlands museums och Nyköpings kommuns samlingar som utgörs av arkiv, fotografier, litteratur och föremål. Litteraturen i biblioteket omfattar bl. a historia, etnologi, sociologi, arkeologi och regional/lokal historia.

I databasen Sofie registreras föremål och fotografier löpande och finns tillgänglig online för allmänheten. På museets hemsida finns "Utforska" där man kan ta del av berättelser och fotografier ur samlingarna, lära mer om kulturmiljö eller hemslojd och hitta extramaterial från utställningar. På museets instagramsida läggs regelbundet nya historiska berättelser med fotografier ur samlingarna upp. Museet producerar och publicerar regelbundet filmer och berättelser till utställningar, i sociala medier och på hemsidan.

Startdatum

2025-01-01

Slutdatum

2025-12-31

I *Berättande magasin* har museet satt samman föremål, fotografier och arkivhandlingar som tillsammans gestaltar den sörmländska historien. Museet erbjuder regelbundet visningar med olika teman. De digitala stationerna utanför magasinen har uppdaterats med nytt innehåll. Museets samling av föremål från NK:s verkstäder har kurerats i samband med den nya permanenta utställningen.

I studierummet med bibliotek kan besökare studera samlingarna från både museet och Nyköpings kommun.

I databasen Sofie har föremål och fotografier registrerats löpande för att finnas tillgängliga för allmänheten via olika digitala kanaler, på museets hemsida *Utforska*, på museets Instagram samt i andra sociala medier.

Kurser, program och aktiviteter för lärande och eget skapande

Museets planerar och genomför program och kurser för bildning, lärande och nöje, i museihuset, på platser runt om i länet samt via digitala kanaler. På museet utgör Träverkstaden, Textilverkstaden och Ateljén, rum för skapande och lärande för alla åldrar. Under 2025 fortsätter museet arbetet med att bredda publiken, attrahera nya målgrupper och öka nybesöken.

Julmarknad, Kulturkvällar och Familjesöndagar är program för en bred publik i olika åldrar som har både inslag av underhållning och bildning. Skolprogram och studielådor kompletterar skolornas undervisning med upplevelsebaserat lärande i autentiska miljöer. Kurser syftar till fördjupning och att utveckla färdigheter inom slöjd, hantverk, bild och form, byggnadsvård, med mera. Bild- och formakademin lanserades under 2024 och tjänar som plattform för yrkesverksamma konstnärer/designers i länet och erbjuder fortbildning, inspirationseminarier och nätverksträffar.

Startdatum

2025-01-01

Slutdatum

2025-12-31

Program och kursverksamheten har varit bred och varierad och omfattat aktiviteter för bildning, lärande och nöje. Kulturkvällar, ett par gånger per termin, är ett etablerat och populärt koncept för den lokala publiken. Då erbjuder museet workshops i verkstäderna, visningar i *Berättande magasin* och i utställningar, konsert, teater, föreläsning eller samtal samt öppet i restaurang och butik.

Familjesöndagar för barn med sina vuxna har genomförts enligt plan. Aktiviteter i verkstäderna ger kunskap och skaparglädje och väcker nyfikenhet. Studielådorna på olika teman erbjuds gratis till skolor och har varit fortsatt uppbokade.

Julmarknaden lockar nya publikgrupper, drygt 8 473 besökare under 1:a adventhelgen, som erbjöd bland annat försäljning av hantverk och mat, aktiviteter i verkstäderna, hästskjuts, sagoberättande och eldshow.

Under sommaren var museiparken en plats för spel, lek, prova-på aktiviteter med utgångspunkt i primärt slöjd samt bild och form.

28 kurser har hållits i slöjd och byggnadsvård under året, på museet och i länet. Kurserna ger deltagarna fördjupade kunskaper inom olika hantverk och tekniker i både praktik och teori. De har ett tydligt hållbarhets- och miljöfokus och några av byggnadsvårdskurserna hålls i anslutning till Nynäs och utställningen *Hållbara Hus* trots att utställningen hölls stängd under 2025.

Som del i att utveckla utbudet gentemot skolor genomfördes en pilot i samarbete med Sörmlands Sparbank 2024-2025. Banken finansierar busstransporter för elever i åk 6 i Nyköpings, Oxelösund, Flens, Katrineholms och Vingåkers kommuner till och från museet som genomför ett program helt gratis för skolorna. 88% av eleverna i dessa kommuner deltog och samtal förs kring en fortsättning. När kriget kom nära och Toleransprojektet har under hösten visats för 625 elever i årskurs 8 och 9.

Ett annat exempel på arbete för skolan är det årliga, och under 2025 prisbelönta byggnadsvårdsinsatserna på Callanderska gården i samarbete med Mariefreds Hembygdsförening där alla barn i årskurs tre får prova på olika hantverk.

Museet har samarbetat med Eskilstuna folkhögskola kring två läsårskurser i *Byggnadsvård och hållbart byggande*, för vilka vi hållit ett flertal föreläsningar och annan undervisning.

Årets Barkbåtsrace arrangerades av Nyköpings kommun med stöd från museet i genomförandet.

Stora historiepriset tilldelades Dag Blanck, professor i nordamerikastudier vid Uppsala universiteten. Prisutdelning med samtal och mingel genomförs i januari 2026.

Visningar i *Berättande magasin* och i temporära

Status och kommentar	
	utställningar har fortsatt efterfrågats och erbjudits publiken,
Digitalt utbud för tillgänglighet och sökbarhet <i>Museets samlingar registreras i museidatabasen Sofie. Museet arbetar aktivt med att registrera, redigera och att optimera databasen för för att allmänheten ska ha tillgång till fördjupad information om samlingarna. Museet ordnar och förtecknar i arkivdatabasen Visual arkiv. Utgångspunkten för museets digitala förmedlingsarbete är mycket förbättrat sedan ett digitaliseringsprojekt 2021-2022. De nationella minoriteternas märkesdagar lyfts i sociala medier, 2025 särskilt Judiskt liv i Sverige under 250 år.</i> <i>Museet tillgängliggör kulturhistoriskt innehåll från samlingarna i digitala skärmar vid flera magasinsfönster. Även rörliga format används för att förmedla berättelserna i Berättande magasin. Texterna görs allteftersom tillgängliga på andra språk.</i> <i>Arbetet med hemsida, sociala medier och andra plattformar sker löpande och utgör viktiga kanaler för att förmedla och tillgängliggöra kulturhistorisk kunskap. Museet utvecklar tillgänglighet och utbud i såväl löpande verksamhet som i specifika projekt:</i> <i>* Museet utvecklar löpande användargränssnittet på hemsidan samt sökbarheten generellt och till specifika tema, utställningar och program.</i> <i>* Mobilguide erbjuds.</i> <i>* Utvecklar, underhåller och uppdaterar GIS register avseende arkeologiska undersökningar i länets medeltida städer åt Länsstyrelsen.</i> <i>* Vidareutveckling och nyproduktion av digitalt material och utbud som visningar, berättelser, kurser, med mera.</i> <i>* Inom "Historien i Sörmland" vidareutvecklas den digitala tillgängligheten. Skyltarna läggs under "Utforska" på museets hemsida och görs mobilkompatibla samt tillgänglighetsanpassas. Översättning av befintliga skyltar, nås via QR-kod och smartphone. Även satsning på digitalt skolmaterial i form av lärarhandledningar, artiklar för skola, filmer mm.</i> Startdatum 2025-01-01 Slutdatum 2025-12-31	 Digitisering av museets samlingar, främst analoga fotografier, fortgår. Arbetet med att utveckla sökbarhet och nåbarhet på nätet har fortsatt liksom produktion och publicering av filmer och berättelser, dels som en del i utställningarnas förmedling, dels för att kunna nås i våra digitala kanaler. Översättning till andra språk än svenska ökar tillgängligheten ytterligare. Ett byte av plattform för regionens hemsidor har påbörjats på relativt kort varsel och museet ser därmed över den egna hemsidans struktur, innehåll och användbarhet. Då arbetet är prioriterat har annat fått väljas bort eller skjutas på framtiden.

Status och kommentar	
Långsiktig och systematisk samlingsförvaltning <i>Samlingsförvaltning handlar om att långsiktigt och kontinuerligt säkerställa att museets samlingar bevaras, utvecklas, struktureras, dokumenteras och används. I detta ingår att ha en översiktlig magasinstruktur med ständigt uppdaterade objektsplaceringar, skadedjurskontroll och förebyggande konservering. Ett systematiskt arbete som inkluderar bedömning av olika objekt, insamling, registrering och märkning, fotografering och scanning samt uppdatering av databasen. Syftet är att hantera information om de enskilda objekten och deras kontext, för att tillgängliggöra objekten både fysiskt i de Berättande magasinerna och digitalt.</i> <i>Många olika människor och grupper ska vara representerade i samlingarna. Det innebär riktade insamlingsinsatser för att komplettera berättelserna med fler perspektiv och källor. Museet arbetar med digitisering, digitalisering och arkivering av föremål, fotografier och dokument. Arbetet med samlingarnas säkerhet, inklusive restvärdesräddning och prioritering av föremål vid katastroffall fortsätter.</i> Startdatum 2025-01-01 Slutdatum 2025-12-31	 Inmärkning och registrering av objekt har fortgått enligt plan. Magasinsplaceringar för nyinkomna föremål har tagits fram och kodats in i databasen Sofie. Vissa ytor har gestaltats om, och nya föremål och samlingar har tillförts och presenteras för publiken. Skadedjurskontroll och förebyggande konservering har genomförts regelbundet enligt schema. Arbetet med att upprätthålla samlingarnas säkerhet och att besvara förfrågningar från forskare och allmänheten kring till museets samlingar har fortsatt. Restvärdesräddningsarbetet har drivits vidare, bland annat genom färdigställandet av en lista över prioriterade samlingar samt två praktiska krisövningar för enhetens personal. Museet hade påbörjat arbetet med att undersöka och samla in tidsvittnen från andra världskriget, med fokus på mottagningscentralerna Kjesäter och Eckersta. Insamlingen utvidgades till att omfatta hela Sörmland. Efter ett upprop skickade 35 personer in material i form av brev, berättelser, tidningsartiklar med mera. Några av dem ställde upp på intervjuer, vilket resulterade i två filmer som visades i utställningen <i>När kriget kom nära</i>. Paret Langlet från Sörmland arbetade under slutet av andra världskriget i Ungern för Svenska Röda Korset med att rädda ungerska judar från nazisterna. De utfärdade skyddsbrev och försökte föra förföljda personer i säkerhet utomlands. Museet har fortsatt att samla in fotografier av paret för att uppmärksamma deras humanitära insatser. Materialet finns bevarat i samlingarna och ett urval visas i utställningen <i>När kriget kom nära</i>.
Immateriellt kulturarv inom slöjd och hantverk <i>Utställningar och programverksamhet inom materiellt och immateriellt kulturarv samverkar för ökad förmedling och kunskapsuppbyggnad. Traditionell slöjd och hantverksskunkap förstärks av de fysiska föremålen liksom av museisamlingens berättelser och minnen och kan användas i olika sammanhang från utställningar till program och forskning.</i> <i>Vandringsutställningen "Vad händer om ingen längre kan?" är inriktad på hur immateriellt kulturarv inom slöjd och hantverk kan tryggas för framtiden och tar upp sex olika hantverkstekniker. Vandringsutställningen "Älskade korg", visar Sveriges rika korgtradition och ger kunskap och inspiration för fler korgmakare.</i> Startdatum 2025-01-01 Slutdatum 2025-12-01	 Utställningen <i>Vad händer om ingen längre kan?</i> en utställning om slöjd, hantverk och immateriellt kulturarv, har under året stått i Gnesta (Frustuna hembygdsgård) och i Eskilstuna (Eskilstuna stadsmuseum) Vandringsutställningen <i>Älskade korg!</i> visades i Lidköping (Vänernmuseum), Uppsala (Upplandsmuseum) och Östersund (Jamtli).

Status och kommentar	
Forskning och kunskapsuppbyggnad <i>Sörmlands museum bevakar aktuell forskning och samverkar med universitet och andra lärosäten inom flera områden, ofta i samband med särskilda projekt eller utställningar.</i> <i>Inom projektet Vårda och visa hållristningar i Södermanlands län fortsätter arbetet med analys och dokumentation av hållristningarna vid Ullevi, Koppartorp och Karlberg i samarbete med Opus Heritas samt tillgängliggörande av det digitaliserade materialet i form av t ex fysiska 3D-skyltar.</i> <i>Sörmlands museum ingår tillsammans med sex andra museer i forskningsprojektet Förintelsesamlingar – forskningsperspektiv och digitaliseringsbehov som drivs av Statens Historiska museer. Syftet är att stärka förutsättningarna att forska på museisamlingar med koppling till Förintelsen genom att identifiera behov och forskningsrelevanta aspekter inför digitaliseringssatsningar samt ta fram en informationsmodell för metadata som kan möta forskningens behov.</i> <i>En extern forskare gör med utgångspunkt i museets samlingar efter Maria Pavlovna, svensk prinsessa och entreprenör i modebranschen, efterforskningar i bl. a Paris inför en utställning 2026.</i> <i>I samband med förarbetet till NK-utställningen gjordes på beställning från museet en mindre studie av en extern forskare kring andra möbeltillverkare i Sörmland. Arbetet har fortsatt och pågår, under 2026 kommer boken: Sörmländska möbeltillverkare från 1850-talet till 1950-talet.</i> Startdatum 2025-01-01 Slutdatum 2025-12-01	 I utställningsprojekt och insamlingsprojekt genomförs systematisk research och faktainsamling. Samarbeten med universiteten finns inom ramen för projekten <i>Vårda och visa hållristningar i Södermanlands län</i> där flera hållristningslokaler blivit fotogrammetriskt dokumenterade genom ett samarbete med Göteborgs universitet. Ett grundforskningsarbete av Fil dr Sigrd Eklund Nyström kring möbeltillverkare i Sörmland är klart och presenteras i en bok, <i>Sörmländska möbeltillverkare 1850-1950</i>, i februari 2026. projektet startade i samband med förarbetet till NK-utställningen. 2024 startade forskning och fördjupning i ett utställningsprojekt om Maria Pavlovna, svensk prinsessa, rysk storfurstinna samt hertiginna av Sörmland. Hon var under en tid gift med Prins Wilhelm och de bodde på Stenhammars slott i Sörmland. Museet har en anseilig samling föremål och dräkter efter prinsessan. Under 2025 gjordes sluturval samt förproduktion. Projektet har initierats av curator, modevetare och journalist Susanna Strömquist. Slottet <i>Mainau GmbH</i> är en samarbetspart och inlån görs från bland annat <i>Chanel</i> och <i>Alexandre Vassiliev Foundation</i>. Utställningen öppnar i oktober 2026 och kommer att visa en stor textil skatt av mode och broderi.
Stora historiepriset <i>Stora historiepriset är Sveriges största historiepris och det delas årligen ut av Sörmlands museum och Nyköpings kommun till "historiker eller annan som, utan att göra avkall på fackmässig korrekthet, lyckats föra ut historiska kunskaper och forskningsresultat i en vidare krets så att intresset för ämnet ökat". En oberoende jury utser pristagaren. Syftet med priset och programdagarna är att visa att historiska perspektiv ger viktiga redskap för att kunna förstå och tolka vår egen tid.</i> Startdatum 2025-01-01 Slutdatum 2025-12-01	 Stora historiepriset - Sveriges största historiepris - tilldelades Dag Blanck, professor i nordamerikastudier vid Uppsala universitet. Blanck får priset för sin förmåga att sätta aktuella händelser i USA i ett historiskt sammanhang och göra dem begripliga för en bred allmänhet. Prisutdelning äger rum på Sörmlands museum den 22 januari 2026.

Status och kommentar	
Kommundialog <i>Utöver utbytet i Samkultur Sörmland inledde museet 2020 en dialog med länets kommuner för att identifiera önskemål och skapa förutsättningar för en bättre samverkan kring det kulturella, framför allt museala, utbudet som erbjuds invånare och besökare. Under 2025 fortsätter dialogen, bland annat kring utbud för barn och unga.</i> <i>En löpande dialog med Nyköpings kommun pågår, med anledning av delfinansiering av museet.</i> Startdatum 2025-01-29 Slutdatum 2025-12-31	 Dialogen med länets kommuner fortsätter. <i>Museet har bland annat samarbetat med Kulturskolan Flen och med Träffpunkten Eskilstuna och ordnat workshops i slöjd och konst för ungdomar mellan 12-18 år. exemplifiera fr året.</i> Projektet <i>Bilder som berättar</i> involverar årligen 3-5 av länets kommuner. Detta år var temat Arbetsliv i Sörmland som visades i Eskilstuna, Katrineholm, Gnesta, Strängnäs och Oxelösund. Avtalet med Nyköpings kommun är uppdaterat sedan hösten 2025.
Sörmlands museum som besöksmål i Nyköping <i>Sörmlands museum i Nyköping är ett viktigt besöksmål med bred verksamhet som utställningar, program, pedagogiska verkstäder, Berättande magasin, museipark, med mera. Sedan 2021 genomförs en årlig julmarknad i samverkan med lokala aktörer, arrangörer och utövare inom bl. a slöjd och mathantverk, arrangemanget drar många besökare, varav många för första gången. Museets Kulturkvällar är ett etablerat koncept med trogen publik. Museet fortsätter att arrangera olika event i samarbete med Scenkonst Sörmland, Biblioteksutveckling m. fl. I den totala besöksupplevelsen på ett museum utgör restaurang och butik viktiga delar. Butikens sortiment har sitt ursprung i museets samlingar och det sörmländska kulturarvet och utvecklas löpande med nya produkter formgivna av regionala slöjdare, hantverkare och konsthantverkare samt produkter kopplade till aktuella utställningar. Restaurangen har sedan starten utgått från regionala råvaror efter säsong. All tillagning och bakning sker på plats. Från 2025 övergår restaurangen i Regionservice regi. Museiparken är under utveckling för ett starkare barnperspektiv inkluderat fysisk aktivitet.</i> <i>Museet fortsätter att utveckla och paketera erbjudanden för besökare, konferensgäster, bokade grupper med flera. Utställningar och en varierad programverksamhet i Kungstornet på Nyköpingshus gör det till ett av de mest kända turistmålen i Nyköping. Museet fortsätter att utveckla besöksinformation, orientering och tillgänglighet i museibygnaden för att säkerställa ett alla besökare enkelt hittar i, utanför och till byggnaden. Det senare i samverkan med Nyköpings kommun.</i> Startdatum 2025-01-01 Slutdatum 2025-12-31	 Sörmlands museum i Nyköping genomförde under året en bred verksamhet som utställningar, program, pedagogiska verkstäder, Berättande magasin, museipark, med mera enligt plan. Kulturkvällar och julmarknad är numera etablerade arrangemang. Arrangemang har också genomförts i samarbete med andra regionala verksamheter, som Scenkonst Sörmland samt kommunerna, främst Nyköping. I den totala besöksupplevelsen på ett museum utgör restaurang och butik viktiga delar. Butikens sortiment har sitt ursprung i museets samlingar och utvecklas löpande med nya produkter formgivna av regionala slöjdare och konsthantverkare samt produkter kopplade till aktuella utställningar. Ett arbete med att utvidga konferensverksamheten har påbörjats. Restaurangen har sedan starten utgått från regionala råvaror efter säsong. Från 2025 drivs restaurangen i Regionservice regi. Museiparken är under utveckling för ett starkare barnperspektiv inkluderat fysisk aktivitet ett arbete som avslutas 2026.

1.1.2 Verksamhetens mål: Sörmlands museum arbetar för en tillgänglig utställningsverksamhet i hela Sörmland där individen ges möjlighet till upplevelse, lärande och interaktion.

 Avviker från plan

Arbetet går och har gått enligt plan på museet och vad gäller utställningar i länet och vandringsutställningar.

Några av årets temporära utställningar i museihuset har varit:

- *Ebba von Eckerman Handvävt mode från Sörmland till Amerika.*
- *När kriget kom nära - Sörmland under andra världskriget*
- *Toleransprojektet - Ungas röster om demokrati, identitet och mänskliga rättigheter*
- *Trådar och tankar - 50 år av brickvävning med Sonja Berlin*
- *Inget är längesen - Tore Berger i urval av måleri och andra verksamheter*
- *NK:s möbler - en permanent mindre variant av tidigare utställning.*

Satsningen på *MARIA PAVLOVNA Svensk prinsessa - Hertiginna av Södermanland - Rysk storfurstinna och Parisisk modeentreprenör* pågår enligt plan och öppnar i oktober 2026.

Utställningar i länet:

- Museets basutställning utomhus *Historien i Sörmland* visas på 13 platser.
- *Livet på heden*, museet i Malmahed.
- *Trygga vikar och farliga grund*. Koordinaten i Oxelösund.
- **Avvikelse:** *Fyll skafferiet*, om mathantverk och *Hållbara hus* om hållbart byggande samt *Barnen på Nynäs* har i stort sett varit stängda på grund av att Nynäs slott hållits stängt under 2025 års sommarsäsong.
- Minnesutställningar, erbjuds äldreboenden gratis.

Handlingsplaner

Status och kommentar	
Tienhaara/Vägsäl <i>En utställning med fotografier och berättelser, producerad av Jessica Segerberg, fotograf, boende i Nyköping med rötter från Tornedalen. Projektet är en konstnärlig gestaltning som berör allmänmänskliga och existentiella frågor om rotlöshet och språklöshet, tillhörighet och sammanhang. Det knyter ihop det lokala med frågor om nationella minoriteter och minoritetsspråk, i detta fall specifikt tornedalingar och meänkieli.</i> Startdatum 2024-01-01 Slutdatum 2025-02-02	Avslutad enligt plan.

Status och kommentar	
Ebba von Eckerman - Handvävt mode från Sörmland till Amerika <i>Företaget Ripsa, efter orten i Sörmland, drevs av Ebba von Eckerman. Museet har en innehållsrik samling av företagets produktion, kläder för "yrkeskvinnan" och satsar på att berätta om det intressanta och kreativa entreprenörskapet med rötter i traditionellt hantverk, vävning. Under 2023 har en förstudie gjorts som ledningsgruppen har godkänt. Under 2024 fortsatte arbetet med fördjupning, research, gestaltning och textproduktion. Under 2025 sker slutproduktion och utställningen öppnas. En bok produceras också till utställningens öppnande.</i> Startdatum 2023-11-21 Slutdatum 2026-01-31	 <i>Ebba von Eckermann. Handvävt mode från Sörmland till Amerika</i> Våren 2025 öppnade den största utställningen hittills om Ebba von Eckermann Textilier. Utställningen tar ett helhetsgrepp på historien om det sörmländska företaget, som så småningom nådde ut till modets världsmetropoler. Utställningen på Sörmlands museum har kurerats av modejournalisten Lotta Lewenhaupt och scenografen Anna Bergman Jurell som även är utställningens formgivare. Visningar i utställningen har varit populära och har dragit grupper från ett större område.
Cosplay Chronicles <i>Projektet innefattar historia, samlingarna, historisk plats, konst, design, slöjd, mode och ungdomskultur. En utställning med cosplaydräkter från SM- och EM-cosplayvinnare och dräkter från museets samlingar. Utställningen belyser kontemporärt hantverk och en växande subkultur.</i> Startdatum 2023-11-23 Slutdatum 2025-09-14	 Är avslutad. I utställningen <i>Cosplay Chronicles</i> visades nio av Sveriges skickligaste cosplayare sina fantasifulla kreationer sida vid sida med historiska dräkter och föremål ur Sörmlands museums samlingar. På detta vis möts traditionellt hantverk med innovativa tolkningar, tekniker och material. Cosplay, en förkortning av costume play, innebär att personer skapar och bär kostymer för att gestalta karaktärer från olika science fiction-dimensioner och fantasyvärldar. Cosplay är en konstform, en gemenskap och en livsstil som under de senaste åren fått global popularitet.
Hållbara hus <i>En utställning om hur kunskap, material och lösningar från byggnadsvård och bygghantverk kan bidra till en klimatsmartare framtid. Utställningen är översatt till engelska och gjord i digital version som nås via "Utforska" på hemsidan. Iordningställande inför säsongen, Oxstallet Nynäs. 2025 präglas av att Nynäs av resursskäl håller utställningarna stängda. Hållbara hus visas enbart för särskilda grupper som deltagare i kurser.</i> Startdatum 2025-01-01 Slutdatum 2025-12-31	 Utställningen har visats på Nynäs i begränsad omfattning för grupper. Med anledning av att Nynäs inte hållit öppet som tidigare under sommaren 2025.

Status och kommentar	
Slöjdsalong Sörmland <i>Under 2024 öppnade "Slöjdsalong Sörmland". En utställning av nutida högkvalitativ slöjd och hantverk. Cirka 40 verk ställs ut av slöjdare med anknytning till Sörmland. och i samband med vernissagen kommer även en av slöjdarna att få en särskild utmärkelse som består av ett arvoderat produktutvecklingsuppdrag i samarbete med butiken. Uppdraget innebär att ta fram förslag på en butiksprodukt med utgångspunkt i museets samlingar.</i> Startdatum 2023-01-01 Slutdatum 2025-01-19	✓ Avslutad enligt plan. Syftet med <i>Slöjdsalong Sörmland</i>, var att ge publiken möjlighet att uppleva bredden av uttryck inom slöjdområdet, inspirera till eget skapande samt ge verksamma inom fältet möjlighet att visa upp sitt arbete. En namnkunnig jury gjorde ett urval.
Utställningstorget <i>Torget är en öppen arena där skolor, föreningar, enskilda konstnärer från hela Sörmland kan ställa ut sina verk med stöd av museets utställningsproducenter. Under 2025 kommer följande utställningar att visas:</i> * Fotoutställning med Nyköpings fotoklubb * Vittnesmål från klimatzonerna * Konstutställning med elever från Eskilstuna konsthögskola * Toleransprojektet Startdatum 2025-01-01 Slutdatum 2025-12-01	✓ Genom <i>Utställningstorget</i> erbjuder museet en öppen arena för skolor, föreningar, enskilda konstnärer, att ställa ut sina verk med stöd av museets utställningsproducenter. Under året visades: • <i>Nyköpings fotoklubb - 80 år av fotoglädje</i> • <i>Vittnesmål från de nya klimatzonerna</i> • <i>Du är en liten prick i ett universum</i> - konstutställning med verk av deltagare i konstutbildningen vid Eskilstuna folkhögskola. • <i>Toleransprojektet</i>
NK:s verkstäder <i>Utställning 2023-2024 tog ett helhetsgrepp kring NK:s möbelproduktion, och berättade om en betydande och framgångsrik del av svensk designhistoria och om människorna – formgivare och hantverkare – som står bakom några av Sveriges mest kända möbelklassiker. Till utställningen tog museet även fram en rikt illustrerad publikation med fördjupande texter som sätter NK-möblerna i en historisk kontext.</i> <i>Under 2025 skapas ett permanent galleri i den stadshistoriska utställningen Historiska ögonblick i Nyköping i samband med Berättande magasin. Utställningen finansieras av Sörmlands sparbank.</i> Startdatum 2025-01-01 Slutdatum 2025-12-31	✓ Utställningen NK:s möbler stängde i mars 2024. Utställningen genererade besöksrekord och en avsevärt högre kännedom om museet nationellt. Produktion av en mindre, permanent, utställning har genomförts med medel från Sparbanken Sörmland och öppnade i oktober 2025.

Status och kommentar	
En bred och varierad utställningsverksamhet i hela Sörmland <i>Museets utställningsverksamhet lyfter ämnen med utgångspunkt i kulturhistoria, slöjd och hantverk samt bild och form. Under 2025 visar museet fasta och temporära utställningar, vandringsutställningar samt Minnesutställningar för äldrevården.</i> * "NK:s möbler, en mindre permanent utställning * "Cosplay". En utställning med dräkter från museets samlingar och från några av Sverige främsta cosplayare, ungdomar som skapar egna dräkter utifrån fiktiva figurer. Projektet omfattar konst, design, hantverk, mode, historia och ungdomskultur. *Trådar och tankar - 50 år brickvävning med Sonja Berlin * Konstnären Tore Berger * "Bilder som berättar", en fotoutställning utomhus i flera kommuner. Under 2025 är temat Arbetsliv i Sörmland * På Nynäs: "Hållbara hus". En utställning om hur vi kan bygga mer hållbart, "Barnen på Nynäs". En utställning för och om barn med tillhörande utomhusmiljö, samt "Fyll skafferiet!" som ger historiska och nutida perspektiv på mathantverk. Utställningarna håller inte öppet 2025 pga resursbrist. * Konstnären Johan Thurffjell * Minnesutställningar och vandringsutställningar erbjuds i hela länet. "Historien i Sörmland", en basutställning utomhus på 13 platser i länet * "Tienhaara/Vägsäl". Projektet är en konstnärlig gestaltning som berör allmänmänskliga och existentiella frågor om rotlöshet och språklöshet, tillhörighet och sammanhang. Det knyter ihop det lokala med frågor om nationella minoriteter och minoritetsspråk, i detta fall specifikt tornedalingar och meänkieli. * Andra Världskriget. 2025 är det 80 år sedan världskriget tog slut. Utifrån personliga berättelser speglar utställningen hur vardagen såg ut och påverkades i Sörmland under kriget. Berättelser sätts i en större kontext genom en övergripande historia om andra världskrigets utveckling och påverkan. Samtidigt presenterar museet Toleransprojektet på utställningstorget och lyfter 250 år av svenskt judiskt liv. Startdatum 2025-01-01 Slutdatum 2025-12-01	 Sörmlands museum har under 2025 genomfört utställningsverksamheten enligt plan. Några av årets temporära utställningar i museihuset har varit: • <i>Ebba von Eckerman Handvävt mode från Sörmland till Amerika.</i> • <i>När kriget kom nära - Sörmland under andra världskriget</i> • <i>Toleransprojektet - Ungas röster om demokrati, identitet och mänskliga rättigheter</i> • <i>Trådar och tankar - 50 år av brickvävning med Sonja Berlin</i> • <i>Inget är längesen - Tore Berger i urval av måleri och andra verksamheter</i> • <i>NK:s möbler - en permanent mindre variant av tidigare utställning.</i> Genom Utställningstorget erbjuder museet en öppen utställningsarena för skolor, föreningar, enskilda konstnärer. Museets basutställningar <i>Historiska ögonblick i Nyköping</i> samt basutställningarna i Kungstornet på Nyköpingshus <i>Schack och makt, Fursten och Fångar och korrektionshjon</i> har visats under året. Utställningar i länet: • Museets basutställning utomhus <i>Historien i Sörmland</i> visas på 13 platser i länet. • <i>Livet på heden</i>, museet i Malmahed. • <i>Trygga vikar och farliga grund</i>. Om hur havet utanför staden påverkat tillväxt, industri och vardag, Koordinaten i Oxelösund. • <i>Avvikelse: Fyll skafferiet</i>, om mathantverk och <i>Hållbara hus</i> om hållbart byggande samt <i>Barnen på Nynäs</i> har i stort sett varit stängda på grund av Nynäs slott hållits stängt under 2025 års sommarsäsong. Minnesutställningarna som erbjuds äldreboenden gratis i hela länet har varit fortsatt populära.

Status och kommentar	
Maria Pavlovna <i>Ett personporträtt av en svensk prinsessa som sadlar om och blir framgångsrik yrkeskvinna med egen broderiateljé i modets huvudstad Paris under haute couturens glansdagar på 1920-talet. Utställningen utgår från prinsessan Marias extraordinära liv i brytpunkten mellan sekelskiftets överdådiga belle époque och 1920-talets rationella modernism. Ett historiskt paradigmskifte som speglas i Maria Pavlovnas okonventionella vägval och fängslande livsöde.</i> <i>Berättelsen har lokal Sörmlandsanknytning så väl som internationell relevans och spänner över allt från internationella relationer, arrangerade äktenskap, revolution och migration till haute couturens legender, dyrbara juveler, ikoniska dofter och handbroderade mästerverk.</i> <i>Pärl- och paljettbroderi, i dag ett mer eller mindre bortglömt modehantverk, är ett av utställningens huvudteman.</i> <i>Projektet är internationellt och inkluderar samarbeten, bl. a. med slottet Mainau och inlån från institutioner i olika länder.</i> <i>Sedan 2024 pågår forskning och fördjupning, under 2025 sker urval, förproduktion och textproduktion. Projektet har initierats av curator, modevetare och journalist Susanna Strömquist. Utställningen öppnar 2026.</i> Startdatum 2024-02-01 Slutdatum 2027-12-01	 MARIA PAVLOVNA Svensk prinsessa - Hertiginna av Södermanland - Rysk storfurstinna och Parisisk modeentreprenör. En mode- och hantverksfokuserad utställning samt en bok som utgår från Maria Pavlovnas extraordinära liv i brytpunkten mellan sekelskiftets belle époque och 1920-talets modernism. Ett personporträtt i två akter av en rysk storfurstinna och svensk prinsessa som skiljer sig, flyttar från Sörmland, sadlar om och blir framgångsrik yrkeskvinna i modets huvudstad Paris under haute couturens glansdagar. Arbetet pågår enligt plan och öppnar i oktober 2026.

1.2 Nämndens mål: Nämnden arbetar hälsofrämjande och förebyggande

 Går enligt plan

Tillgänglighet Under 2025 har museet fortsatt att utveckla tillgängligheten där verksamheten finns. En kartläggning av Sörmlands museum ur ett barnrättsperspektiv har genomförts under 2025.

Kulturmiljöarbete Ett offensivt kulturmiljöarbete fortsätter med rådgivning till fastighetsägare och kommuner, liksom större undersökningar och engagemang i samhällsplaneringen. Olika typer av utredningar och inventeringar görs.

Sörmlands museum är tillsammans med HRU regionens representant i det nationella nätverket för **Gestaltad livsmiljö**, ett regeringsuppdrag som drivs av Arkdes.

1.2.1 Verksamhetens mål: Sörmlands museum bidrar till en god livsmiljö som engagerar till deltagande i samhällslivet.

 Går enligt plan

Tillgänglighet Under 2025 har museet fortsatt att utveckla tillgängligheten på de fysiska och

digitala platser där verksamheten finns samt anpassat webbsidor och dokument till gällande riktlinjer. En kartläggning av Sörmlands museum ur ett barnrättsperspektiv har genomförts under 2025 och arbetet fortgår. Museihuset har hög tillgänglighetsanpassning efter funktionsvariationer.

Kulturmiljöarbete Ett offensivt kulturmiljöarbete fortsätter med rådgivning till fastighetsägare och kommuner, liksom större undersökningar och engagemang i samhällsplaneringen. Olika typer av utredningar och inventeringar görs på uppdrag av t ex kommuner i länet.

Sörmlands museum är tillsammans med HRU regionens representant i det nationella nätverket för **Gestaltad livsmiljö**, ett regeringsuppdrag som drivs av Arkdes.

Handlingsplaner

Status och kommentar	
Tillgänglighet <i>Museet utvecklar löpande tillgängligheten på de fysiska och digitala platser där verksamheten bedrivs. Under året fortsätter anpassning av webbsidor och dokument till gällande riktlinjer. En betydande andel av Sörmlands invånare har inte svenska som modersmål varför översättning till andra språk samt syntolkning genomförs där detta krävs.</i> <i>Museihuset har hög tillgänglighetsanpassning efter funktionsvariationer som exempelvis hörselnedsättning eller fysiska begränsningar i huset som helhet och inom respektive utställning och program. För flera utställningar erbjuds mobilguider.</i> <i>Skriftlig information på de vanligaste språken bland nyanlända och turister finns tillgänglig. Basutställningarna har engelsk text och flera av årets temporära utställningar översätts till engelska.</i> <i>Museet bedriver verksamhet, utställningar, kurser, workshops på olika geografiska platser i länet för att tillgängliggöra kulturupplevelser för flera. Genom skolpiloten erbjuder museet i samarbete med Sörmlands Sparbank gratis busstransport för att fler elever i åk 6 ska kunna delta i museets skolprogram.</i> Startdatum 2025-01-01 Slutdatum 2025-12-31	Under 2025 har museet fortsatt att utveckla tillgängligheten på de fysiska och digitala platser där verksamheten finns samt anpassat webbsidor och dokument till gällande riktlinjer. En kartläggning av Sörmlands museum ur ett barnrättsperspektiv har genomförts under 2025 och arbetet kommer att fortgå. En betydande andel av Sörmlands invånare har inte svenska som modersmål varför översättning till andra språk görs efter behov. En textpolicy har utformats för att ge medarbetarna vägledning i att skriva tydliga och lättbegripliga texter. Museihuset har hög tillgänglighetsanpassning efter funktionsvariationer. Även syntolkning genomförs för att göra museet tillgängligt för fler.

Status och kommentar	
Gestaltad livsmiljö och kulturmiljöarbete <i>Sörmlands museum sitter med som representant i det nationella nätverket för Gestaltad livsmiljö, ett regeringsuppdrag som drivs av Arkdes. Museet ansvarar för att se över hur Sörmland arbetar med politikområdet som innefattar stadsutveckling, KKN, kulturarv/kulturmiljöer, offentlig konst, urban konst, design, arkitektur m.m. Museet ska även sprida kunskap om området genom fortbildning av kommuner, enskilda konstnärer och andra relevanta aktörer. Medverkan på möte med länsstyrelse och kommunernas samhällsplanerare under våren 2025. Möte om samverkan ska hållas med länsstyrelsen och HRU på Region Sörmland.</i> <i>Ett offensivt kulturmiljöarbete med fokus på hela kulturmiljöer fortsätter även med rådgivning till fastighetsägare och kommuner, större undersökningar och engagemang i samhällsplaneringen. Rådgivning såväl till kommuner som till fastighetsägare är en del av detta. En annan är olika typer av utredningar och inventeringar som görs på uppdrag av t ex kommuner i länet.</i> Startdatum 2025-01-01 Slutdatum 2025-12-31	 Sörmlands museum är tillsammans med HRU representant i det nationella nätverket för Gestaltad livsmiljö, ett regeringsuppdrag som drivs av Arkdes. med anledning av Arkdes ingående i Moderna museet har nätverket varit mindre aktivt under året. Vårens Plandag med länsstyrelsen, Region Sörmland och samhällsplanerare i länets kommuner hölls på museet och hade Gestaltad livsmiljö som tema. Ett offensivt kulturmiljöarbete med fokus på hela kulturmiljöer fortsätter även med rådgivning till fastighetsägare och kommuner, större undersökningar och engagemang i samhällsplaneringen. Rådgivning såväl till kommuner som till fastighetsägare är en del av detta. En annan är olika typer av utredningar och inventeringar som görs på uppdrag av t ex kommuner i länet.

1.3 Nämndens mål: Nämnden är en attraktiv arbetsgivare med en hållbar kompetensförsörjning

 Går enligt plan

Museet utvecklar och tydliggör processer och rutiner löpande. Ledningen verkar för att skapa tydlighet, förutsägbarhet och kontinuitet med god balans mellan arbete och fritid. Sjuktal med marginal under målvärdet 4,5% för helåret 2025 men något högre under delar av vårterminen samt i december.

1.3.1 Verksamhetens mål: Sörmlands museum präglas av ett engagerat ledar- och medarbetarskap och säkerställer ett systematiskt arbetssätt.

 Går enligt plan

Museet utvecklar och tydliggör processer och rutiner löpande. Ledningen verkar för att skapa tydlighet, förutsägbarhet och kontinuitet med god balans mellan arbete och fritid. Sjuktalet ligger under målvärdet.

1.4 Nämndens mål: Nämnden arbetar klimatsmart

 Går enligt plan

Sörmlands museum arbetar med hållbara tekniker och materialval samt klimatsmart

fastighetsförvaltning I Genom återbruk i verkstäder, programverksamhet och utställningar blir museet en viktig pedagogisk aktör samtidigt som befintliga resurser sparas.

Byggnadsvården arbetar målmedvetet för att bevara och underhålla den befintliga bebyggelsen för att minska resursslöseri och klimatbelastning. .

Museet undviker generellt engångsartiklar och museets hus har högsta klimatklassning.

I samarbete med Eskilstuna folkhögskola bedrivs utbildningen Byggnadsvård och hållbart byggande. En stor del av museets kursutbud inom slöjd- och byggnadsvård har fokuserat på hållbara tekniker och hållbar utveckling.

Utställningen *Vad händer om ingen längre kan?* en utställning om slöjd, hantverk och immateriellt kulturarv, har under året visats i Gnesta och i Eskilstuna.

Under 2025 har vandringsutställningen *Hållbart hemma* producerats.

Avvikelse: Utställningen *Hållbara hus* visades 2025 i begränsad omfattning på Nynäs. Ett mycket aktivt återbruk genomfördes i utställningen *Barnen på Nynäs* men utställningen hölls stängd under 2025.

1.4.1 Verksamhetens mål: Sörmlands museum tillämpar ett cirkulärt förhållningssätt i verksamhet och produktion och gör medvetna och hållbara val.

 Går enligt plan

Hållbara tekniker och materialval samt klimatsmart fastighetsförvaltning I Sörmlands museums verkstäder återanvänds så mycket som möjligt. Genom att fokusera på återbruk och hållbarhet i programverksamhet och utställningar blir museet en viktig pedagogisk aktör samtidigt som befintliga resurser sparas.

Byggnadsvården arbetar målmedvetet för att bevara och underhålla den befintliga bebyggelsen för att minska resursslöseri och klimatbelastning.

Museet undviker generellt engångsartiklar och museets hus har högsta klimatklassning. Vid varje upphandling ingår hållbarhet som ett skall-krav på leverantörerna.

Hållbar utveckling I samarbete med Eskilstuna folkhögskola bedrivs utbildningen Byggnadsvård och hållbart byggande. En stor del av museets kursutbud inom slöjd- och byggnadsvård har fokuserat på hållbara tekniker och hållbar utveckling.

Utställningen *Vad händer om ingen längre kan?* en utställning om slöjd, hantverk och immateriellt kulturarv, har under året visats i Gnesta och i Eskilstuna.

Under 2025 har en vandringsutställning *Hållbart hemma* producerats och den kommer att visas för första gången på Folk och kultur 2026.

Avvikelse: Utställningen *Hållbara hus* visades 2025 i begränsad omfattning på Nynäs. Ett mycket aktivt återbruk genomfördes i utställningen *Barnen på Nynäs* men utställningen hölls stängd under 2025.

Handlingsplaner

Status och kommentar	
Hållbara tekniker och materialval samt klimatsmart fastighetsförvaltning <i>Verksamheterna i Sörmlands museums verkstäder inkluderar kloka materialval och återanvändning av tidigare använt material. Till exempel används modulerna från NK-utställningen i andra utställningar. För en utställning återanvänder museet tidigare använda utställningsdelar som skänkts av Medeltidsmuseet.</i> <i>I förmedlingsarbetet använder museet ett cirkulärt förhållningssätt till konsumtion. Genom att fokusera på återbruk och hållbarhet i programverksamhet och utställningar blir museet en viktig pedagogisk aktör samtidigt som museet sparar på befintliga resurser. I utställningen "Barnen på Nynäs" som öppnade 2023 har återbruk praktiserats i så gott som alla delar.</i> <i>Byggnadsantikvarierna arbetar målmedvetet för att bevara, underhålla och återbruka den befintliga bebyggelsen för att minska resursslöseri och klimatbelastning. Med rådgivning, kurser om klimatsmarta byggnadsmaterial, konstruktioner och tekniker. Inom slöjden står naturmaterial, återbruk samt att sprida kunskap om att lappa och laga i fokus. Något som speglas i programverksamhet, kursutbud och utställningar.</i> <i>Museet undviker engångsartiklar. Genom flexibla användningssätt kan skåp och hyllor i Berättande magasin användas till olika ändamål och anpassas utan att behövas bytas ut. Museet har en klimatsmart fastighetsförvaltning och museets hus har högsta klimatklassning. Vid varje upphandling ingår hållbarhet som ett skall-krav på leverantörerna.</i> Startdatum 2025-01-01 Slutdatum 2025-12-31	✓ Pågår enligt plan. I Sörmlands museums verkstäder arbetar museet hållbart genom att göra kloka materialval och att återanvända så mycket som möjligt. Genom att fokusera på återbruk och hållbarhet i programverksamhet och utställningar blir museet en viktig pedagogisk aktör i arbetet för en hållbarare värld samtidigt som museet sparar på befintliga resurser. I utställningen <i>Barnen på Nynäs</i> som öppnade våren 2023 har återbruk utgjort cirka 90 procent av produktionen. Under 2025 var utställningen stängd liksom övrig verksamhet på Nynäs men återöppning planeras till 2026. Byggnadsvården arbetar målmedvetet för att bevara, underhålla och återbruka den befintliga bebyggelsen för att därigenom minska resursslöseri och klimatbelastning. Museet ger råd, håller kurser om klimatsmarta byggnadsmaterial, konstruktioner och tekniker. Inom slöjden står naturmaterial, återbruk samt att sprida kunskap om att lappa och laga i fokus. Något som speglas i programverksamhet, kursutbud och utställningar. Museet undviker generellt engångsartiklar, har en klimatsmart fastighetsförvaltning och museets hus har högsta klimatklassning. Vid varje upphandling ingår hållbarhet som ett skall-krav på leverantörerna.

Status och kommentar	
Hållbar utveckling <i>Flera utställningar med programverksamhet på temat Hållbar utveckling visas under året. Både i museihuset i Nyköping och på andra platser i och utanför länet.</i> <i>* "Hållbara hus" som visas på Nynäs slott och naturreservat, handlar om hur framtidens hållbara byggande kan lära av byggnadsvården och det traditionella bygghantverket. Utställningen visas bara för grupper under sommarsäsongen 2025.</i> <i>* Planering för projektet "Det handgjorda hemmet", en tänkt mobil tiny house-utställning i samarbete mellan slöjdekonsulenter i Sörmland, Västra Götaland och Västerbotten.</i> <i>* "Fyll skafferiet" finns på Nynäs men hålls inte öppen under säsongen 2025.</i> <i>* "Barnen på Nynäs" en familjemiljö om Nynäs på 1920-talet och hur barnen från olika samhällsklasser hade det i lantbrukets olika delar under årstiderna. Utställningen är uppbyggd av i huvudsak återanvänt material med cirkulär ekonomi och långsiktig hållbarhet som ledstjärna. Hålls inte öppen under säsongen 2025.</i> <i>Byggnadsantikvarierna arbetar målmedvetet för att bevara, underhålla och återbruka den befintliga bebyggelsen för att minska resursslöseri och klimatbelastning. Museet ger råd, håller kurser om klimatsmarta byggnadsmaterial, konstruktioner och tekniker. Inom slöjden står naturmaterial, återbruk samt att sprida kunskap om att lappa och laga i fokus. Museet samverkar med den ideella miljörörelsen och hemslöjdsrörelsen lokalt och regionalt genom i olika program och projekt. Dessa teman återkommer också ofta i museets kurs- och workshopsutbud samt under kulturkvällar.</i> Startdatum 2025-01-31 Slutdatum 2025-12-31	✓ Utställningen <i>Hållbara hus</i> visades 2025 i begränsad omfattning på Nynäs. Ett mycket aktivt återbruk genomfördes i utställningen <i>Barnen på Nynäs</i> men utställningen hölls stängd under 2025. I samarbete med Eskilstuna folkhögskola bedrivs utbildningen Byggnadsvård och hållbart byggande. En stor del av museets kursutbud inom slöjd- och byggnadsvård har fokuserat på hållbara tekniker och hållbar utveckling. Utställningen <i>Vad händer om ingen längre kan?</i> en utställning om slöjd, hantverk och immateriellt kulturarv, har under året stått i Gnesta och i Eskilstuna. Under 2025 har en vandringsutställningen <i>Hållbart hemma</i> producerats och den kommer att visas för första gången på Folk och kultur 2026.

1.5 Nämndens mål: Nämnden har en god finansiell hushållning

 Går enligt plan

Sörmlands museum arbetar för en ekonomi i balans. Verksamheten drivs med hög ekonomisk medvetenhet. Sörmlands museum har under året arbetat med ekonomisk uppföljning och planering på alla nivåer. Museet hade 2025 en omsättning på 66 miljoner kronor, där regionen stod för cirka 59%, staten cirka 13% och Nyköpings kommun cirka 15%. Övriga 13% utgörs av till exempel externa intäkter, uppdragsersättning och entréavgifter. De största utgiftsposterna, men också resurser, är medarbetare och lokaler

Byggnadsantikvarierna är självfinansierade med 2,5 tjänst. *Sörmlands Sparbank* har under 2025

finansierat delar av skolprogramsverksamheten samt den nya permanenta utställningen om NK:s verkstäder. Tryckningen av boken om Ebba von Eckermann och RIPSÅ är helt täckt av externa stiftelser och fonder.

1.5.1 Verksamhetens mål: Verksamheten arbetar för att behålla en stabil och långsiktig ekonomisk utveckling

 Går enligt plan

Museet arbetar för en ekonomi i balans. Verksamheten drivs med hög ekonomisk medvetenhet. Sörmlands museum har under året arbetat med ekonomisk uppföljning och planering på alla nivåer. Museet hade 2025 en omsättning på 66 miljoner kronor, där regionen stod för cirka 59%, staten cirka 13% och Nyköpings kommun cirka 15%. Övriga 13% utgörs av till exempel externa intäkter, uppdragsersättning och entréavgifter. De största utgiftsposterna, men också resurser, är medarbetare och lokaler.

Externa medel från stiftelser och fonder söks återkommande. Sörmlands Sparbank har under 2025 finansierat delar av skolprogramsverksamheten samt den nya permanenta utställningen om NK:s verkstäder. Till exempel är tryckningen av boken om Ebba von Eckerman och RIPSÅ helt täckt av externa stiftelser och fonder.

Handlingsplaner

Status och kommentar	
Museet arbetar för en ekonomi i balans <i>Museet eftersträvar kostnadseffektiva lösningar och följer löpande upp att budgetar hålls.</i> Startdatum 2025-01-01 Slutdatum 2025-12-31	 Museet arbetar för en ekonomi i balans. Externa medel från stiftelser och fonder söks återkommande. Sörmlands Sparbank finansierar delar av skolprogramsverksamheten samt den nya permanenta utställningen om NK:s verkstäder. Verksamheten drivs med hög ekonomisk medvetenhet.
Planering, samordning- och uppföljning <i>Museet fortsätter att utveckla rutiner och verktyg för planering, genomförande och uppföljning inom och mellan de olika enheterna, för löpande arbete och för projekt. Museet utvärderar innehåll, process och utfall i olika typer av projekt. Lärdomar och erfarenheter beaktas i det löpande arbetet.</i> Startdatum 2025-01-31 Slutdatum 2025-12-31	 Pågår enligt plan. Museet har fortsatt att löpande utveckla processer och rutiner, både för det interna arbetet och för samarbeten med externa parter. Under 2025 genomfördes en långsiktig plan för utställningsverksamheten.
Söka externa projektmedel <i>I projekt finns möjlighet att söka externa medel för att stärka verksamhetens ekonomi.</i> Startdatum 2025-01-01 Slutdatum 2025-12-31	 Sörmlands Sparbank har under 2025 finansierat delar av skolprogramsverksamheten samt den nya permanenta utställningen om NK:s verkstäder. Externa medel söks återkommande. Till exempel är tryckningen av boken om Ebba von Eckermann och RIPSÅ helt täckt av externa stiftelser och fonder.

1.6 Indikatorer

Beskrivning	Utfall och analys
RF Antal besökare till Sörmlands museum Målvärde 2025 Minst 155 000 st Långsiktigt målvärde 160 000 st Beräknas på verksamhetsbesök baserat bland annat på data från besöksräknare i entrén och anmälda deltagare till aktiviteter.	Utfall Helår 2025 134 429 st Under 2025 var antalet besökare på museet ca 20 000 under målvärdet. Stängning av utställningarna på Nynäs och osäkerhet kring borttagande av fri entré får anses vara starka anledningar. Särskilt besökstalen till Kungstornet har minskade avsevärt, eventuellt har de utställningarna historiskt lockat många ströbesökare som promenerat i området. Det är ännu inte möjligt att göra en trovärdig långsiktig analys av betydelsen av betalentré. Viss kompensation på helheten finns i och med skolprojekt och vandringsutställningar, till exempel har vandringsutställningen Älskade korg haft över 20 000 besökare. Antalet barn och unga som deltagit i museets programutbud har ökat med 26%.
N Antal verksamheter som genomfört minst ett projekt/aktivitet med cirkulärt tänkande/återbruk/resurseffektivitet Målvärde 2025 1 st Långsiktigt målvärde 6 st Ny indikator.	Utfall 2025 1 st Återbruk av utställningsdelar från till exempel NK:s möbler i andra utställningar. En rad kurser, seminarier, program och vandringsutställningar har ämnesområdet som tema.
N RS Avvikelse mot budgeterat resultat i tkr Målvärde 2025 0 tkr Långsiktigt målvärde 0 tkr Ackumulerat utfall mot ackumulerad budget.	Utfall Januari 2026 -1 038 tkr
RF Sjukfrånvarotid i relation till ordinarie arbetstid Långsiktigt målvärde 6 % för regionen Utfall avser rullande 12 månader.	Utfall Januari 2026 3,61 % Sjuktal med marginal under målvärdet 4,5% för helåret 2025 men något högre under delar av vårterminen samt i december.

1.7 Antal anställda

Utfall Helår 2025	Antal samma tid föregående år	Kommentar
52 st	63 st	Under 2024 var restaurangen en del av museet. Från 2025 tillhör de Regionservice. Några medarbetare har gått vidare till andra tjänster och till vissa vakanser pågår rekrytering.